

Siðsøga

Óli Jacobsen

Óssur Debes 7. partur

TÓNLEIKUR OG FIMLEIKUR

Óssur hefur roynt nógv. Hann hefur millum annað verið við í tónleiki, fimleiki og fótþólfti

Í 1945 byrjaði eg at læra at spæla á kornet hjá Jens Christian Gutesen, vanligu kallaður Kisan, heima hjá honum á Tinghúsvagnun. Hann fekk nokk stuðul frá Býráðnum at hava næmingar. Kiasan kom heim til okkara og spurdi mammu, um eg hevði hug at læra at spæla. Tá eg hevði lært eina tíð, tók hann meg við at venja saman við Havnar Hornorkestri, har hann var dirigentur. Vant var í Býráðssalinum, sum tá var í Bringsnagøtu.

Frelsunarherurin hevði havt eitt orkestru kallað "X-arnir". Tá ið tað varð niðurlagt blivu flestu spælarnir limir í Havnar Hornorkestri. Hetta mundi verða um 1946-47. Tá varð mann- ingin økt frá 12 til 20 mans.

Vit høvdu einans brúkt nótabók við donskum sangum og marsjum. Palli Christiansen og Ludvig Breckmann skaffaðu nótar, sum ensk hornorkestru nýttu. Hetta vóru stykkir úr kendum verkum og sussa marsjir, eisini fingi vit nýggj horn úr Onglandi. Hetta dámdi nógv- um av teimum gomlu ikki. Teir fóru tískil úr Havnar Hornorkestri og stovnaðu G. H. M. (Georg Hansens Minde).

Fingu enskan venjara

Fyrst í fimmtíárunum høvdu vit ein enskan venjara. Eitt ári vóru vit í Hetlandi saman við fótþótslandsliðinum. Vit spældu á plenuni og í býnum, búðu privat og vóru sera væl móttiknir.

Tað var Havnar Hornorkestru, ið byrjaði flaggdagshaldið í Havn. Vit marsjeraðu flagg- dagin, á Grækarismessu og á Ólavsøku. Eisini spældu vit undir tinghúsinum Ólavsøkudag, tá ið tingið varð sett.

Vit vóru í fleiri ár í Klaksvík á Norðoyastevnu. Jólarmorgun spældu vit jólasangir í torninum í Havnar Kirkju. Har var bara pláss fyri átta, eg var altíð við. Tá ið klokkan fór at kima, risti alt tornið.

Vant var í gamla kommunuskúlanum, har býráðið er í dag. Í stovuni har vit vandu, var eitt rúm, har instrumentini vóru innilæst. Eg var vanur at taka kornettina við til hús, tá ið liðugt var at venja.

Tað eina kvøldið fór eg niðan í skóthúsið, har rovararnir høvdu fund, og eg hevði kornettina við.

Morgunin eftir fekk eg vita, at eldur hevði verið í instrumentrúminum, og øll hornini vóru brennd. Kornettin hjá mær var tað einasta,

Kvinnuliðið og mannsliðið og fólk í samband við Linguadina

ið eftir var. Hetta er sama kornet sum Hans, sonurin hevði, tá ið hann lærði at spæla og havi eg hana enn. Skipað var fyri basari at skaffa nýggj horn, lýst var við plakatum á hvørjum steyra. Á plakatum var eg avmyndaður við kornettini.

Spældu fyrri deyða beiggjanum

1959 fingi vit Robert Oughton til venjara, ein sera góður venjari og framúr góður kornett-

spælari. Í 1963 fór orkestrið til Ísland, har vit vóru bodnir av Lúrasveit Reykjavíkur. Vit hildu fleiri konsertir har og vitjaðu nógv kend stóð. Oughton spældi fleiri solostykkir. Í bløðunum var hann nevndur kornetsnillingur.

Oughton átti ein beiggja í doyði undir krígn- um við Dunkirk, tá ið bretar máttu rýma undan týska herinum yvir um Ermasund. Eitt árið, sama dato, sum beiggin doyði, skuldu vit all- ir spæla hvør sitt solostykki, ið vit hvør sær

høvdu vant hjá honum til tað sama. Í stovuni, har vit vandu, var eitt borð sett mitt á gólvið. Oughton sat fyri endan, við hin endan stóð ein nótabólur. Mitt á borðinum setti hann munn- stykkið á kornettini hjá beiggjanum. Vit vóru allir inni í stovuni. So reisti ein og ein seg upp og spældi tað stykki, hann hevði vant, eg spældi "O my beloved father".

Fimleikur og ferðing

Stutt eftir kríggið gjørdist eg limur í Havnar Fimleikarafelag. Fimleikarahøllin var í real- skúlagarðinum, har kommunuskúlin er í dag. Martin Holm hevði verið í Danmark undir krígn- um. Hann var nú lærari í Realskúlanum og venjari hjá Havnar Fimleikarafelagi. Har lærði eg nógv innan amboðsfimleik. Fyrstu tíðina var eg á 2. liði. Ein dagin kemur hann til mín og sigur "nú skalt tú koma á 1. lið, eg skal gera teg líka so grovan sum beiggja tín". Niels hevði iðkað fimleik í fleiri ár.

Fyrstu ferð Havnar Fimleikafelag fór uttanlands eftir seinna heimsbardaga var til Lingiadu í Svøríki í 1949. Talan var um eina fim- leikastevnu gjørd til heiðurs fyri hin svenska fimleikapedagogin Pehr Henrik Ling, sum doyði í 1839. Hetta var aðru ferð, Linguada var hildin. Fyrru ferð vóru feroyingar ikki við.

Umvegis lögtingið var í 1948 komin ein inn- bjóðing til feroyingar um at luttaka í Lingua- duni. Hendan innbjóðing var borin víðari til Havnar Fimleikafelag av Martin Holm. Áhugin fyri at fara var stórir. Avgjørt varð, at eitt kvinnulið og eitt manslið skuldi fara við Kirsten og Martin Holm sum leiðarar. Søkt var um stuðul til ferðina. Lögtingið lat 3.000 kr., meðan Býráðið stuðlaði við 5.000 kr. Hvør luttakari skuldi gjalda 200 kr. Ternan, sum landið átti, skuldi flyta luttakararnar ókeypis til og úr Bergen. Koyggjur vóru gjørdar í lastini at sova í. Farið var úr Havn á midnátt 21. juli, og á middegi 23 juli komu vit til Bergen. Úr Bergen fóru vit 24. juli við toki fyrst til Oslo, har skift var til nátttok, har vit svóvu í koyggjum. Vit komu til Stockholm á morgni 25. juli.

Dagin eftir byrjaðu venjingar og vant varð bæði fyrra- og seinnaferð. Hin 27. juli 1949 kl. 18.30 marsjeraðu bæði liðini hjá Havnar Fimleikafelagi saman við umleið 17.000 øðrum fimleikarum inn á stadion í Stockholm, ið var stúgvandi fult. Hvørt land gekk við sínum

Óssur hefur spælt við Havnar Hornorkestru. Henda ókenda myndin sum helst er av Havnar Hornorkestru er úr skjalasavninum hjá Petur Alberg. Er nakar sum kennist við hana ella persónarnar á henni?